

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF Februari 2022

Voorwoord

In de Uitstraling stond vorige week een artikel met de titel: *Nooit stond Oirschot zo in de belangstelling als in 1980: het Jubeljaar*. Dat het een groot feest was is duidelijk. Iedereen in Oirschot heeft er wel iets van meegekregen. De aanleiding: Oirschot bestond in 1980 maar liefst 1500 jaar. $1980 - 1500 = 440$. Dat betekent dat vóórdat Clovis, koning der Franken, zich liet dopen (rond 500), voordat Gregorius de Grote paus van Rome werd (rond 540), voordat Sint Willibrord begon met zijn bekering van de Friezen (690) en lang voordat Sint Odulphus geboren werd (ergens in de achtste eeuw) Oirschot al bestond.

We leven in een tijd waarin de betrouwbaarheid van informatie voortdurend ter discussie staat. Wat is waar, en wat is fake news. Misschien is dit wel de tijd om de Oirschotse claim uit 1980 eens tegen het licht te houden. Het jaartal 440 was gebaseerd op een theorie van J.P.J. Lijten, een bekende Oirschotse historicus die zijn tijd grotendeels doorbracht met het onderzoeken van oude Oirschotse bronnen. Lijten, die ook priester was, heeft veel goed werk verricht in het bestuderen van die bronnen en het duiden van historische gebeurtenissen die met de Oirschotse geschiedenis te maken hadden. Zijn uitleg over het ontstaan van Oirschot is onder andere gepubliceerd in het boekje *Het oeroude Oirschot* uit 1980. Daarin schrijft Lijten (op pagina 4) dat het feit dat de oudste parochie van Oirschot, net als de oudste kerk (het boterkerkje) Maria als patrones had, definitief bewezen is in een akte uit Luik uit 1270, waarvan in het oude Oirschotse archief een uittreksel is opgenomen. Lijten redeneert dan als volgt: er is in de (vroeg) middeleeuwen praktisch geen sprake van Mariaverering in de Westerse kerk. Die begon pas in de twaalfde eeuw. Daarvóór is slechts één periode van Mariaverering bekend, die volgde op het concilie van Efeze in 431, waarin aan de heilige maagd de titel Moeder Gods werd toegekend. Als gevolg daarvan werd in Rome rond 440 de basiliek Maria Maggiore gebouwd. Omdat de verering van Maria in de westerse kerk slechts enkele decennia duurde, ligt het, in de woorden van Lijten “voor de hand de oprichting van de Oirschotse Mariakerk (=parochie) te stellen in de eerste tientallen jaren na 440”.

Samenvattend: ook Lijten noemt 440 niet als de stichtingsdatum van de Mariakerk (en dus van Oirschot), maar heeft het over “de eerste tientallen jaren na 440”. In zijn boekje bevestigt hij dat Nederland van ca 300 tot ca 800 na Christus een natte tijd kende, waardoor het land moeilijk begaanbaar was. Er zijn dan ook na de Romeinse tijd tot aan de Karolingische periode weinig tot geen opzienbarende archeologische vondsten bekend. En er is ook uit archeologisch onderzoek rond de Mariakerk nog geen sluitend bewijs van oudere bebouwing gevonden.

Kortgezegd: de stelling dat Oirschot in 1980 vijftienhonderd jaar bestond is gebaseerd op een hypothese, een aanname met de nodige veronderstellingen, en wordt (nog steeds) niet onderbouwd door feiten. Dat dat voor Oirschot geen reden was om een goed feest niet te organiseren, zegt meer over de Oirschotse gemeenschap dan over meneer Lijten (die zeer zorgvuldig was in zijn formulering) en over de geschiedenis van Oirschot, die zelfs zonder de theorie van Lijten uitzonderlijk oud en vermeldenswaardig is. Dus wie weet kunnen we over aantal jaren wel weer eens een nieuw jubileum in Oirschot vieren. Heeft iemand een suggestie?

Anton Neggers Voorzitter

Lezing donderdag 10 februari 2022 ***'Ons Brababants dialect, met een knipoog'* door Rien Bekkers**

Donderdagavond 10 februari 2022 start om 20.00 uur de lezing *'Ons Brababants dialect, met een knipoog!'* door spreker Rien Bekker in Café 't Vrijthof, Molenstraat 6, Oirschot.

Op deze avond steken we op een gezellige manier heel wat op over onze mooie streektaal.

Rien Bekkers uit Olland komt de leden van "De Heerlijkheid Oirschot" uitleggen waarin de taal van ons, Brabanders, per regio zo totaal verschilt met die van andere streken.

Op een vooral humoristische wijze doet hij uit de doeken waarom dat in de loop der eeuwen zo gegroeid is. Ook meet hij aan de hand van de "BITO-toets" op een luchtige wijze onze kennis van het Brabants. Voor deze test is examenvrees beslist overbodig...

Ons dialect lijkt naar de achtergrond te verdwijnen omdat we de hele dag op tv, op de radio, op school en op het werk Algemeen Gebruikt Nederlands horen. Er wordt verondersteld dat we dat daar ook spreken en daarnaast liefst ook nog Engels kennen. Toch horen we om ons heen gelukkig nog veel mensen "buurten" in onze eigen dialect. Een paar weken per jaar is dat zelfs weer helemaal in, helemaal "cool", helemaal "hip" om "Plat Brabants" te praten en te schrijven! Dat is rond Vastenaovend / Carnaval.

Dan komen ook de Brabantse conferenciers ofwel de tonpratens weer op tv met hun "buuts" in hun eigen bijvoorbeeld Roois, Sterksels of Boxmeers dialect. Dat trekt veel kijkers. Niet voor niets is het "Keienbijters Kletstoernooi" om de Zilveren Narrenkap in Helmond op Omroep Brabant een onbetwistbare kijkcijfer hit .

Waarom dialect onlosmakelijk verbonden is met die carnavalsperiode en juist dan weer zo heerlijk de boventoon voert, gaan we deze avond van Rien horen.

Na de pauze genieten we van een optreden van zo'n Brabantse (dialect) conferencier. Deze kletser heeft twee keer (!) de Zilveren Narrenkap gewonnen en is daarnaast ook nog kampioen van Zuid-Nederland. Een kei dus op kletsergebied. Dan kunnen we met eigen Skôn Orre horen hoe leuk humor in ons eigen dialect kan zijn. Zo'n optreden is in deze dagen heel toepasselijk omdat het binnenkort weer carnavalsstijd is.

Het belooft een luchtige, informatieve avond te worden met een humoristische inslag.

De lezing is gratis toegankelijk voor leden van de Heemkundekring Oirschot. Ook niet-leden zijn van harte welkom; voor hen geldt een entreebedrag van € 4,-. De lezing start om 20.00 uur in Café 't Vrijthof, Molenstraat 6, Oirschot.

We verzoeken bezoekers dringend om zich vooraf aan de lezing tot uiterlijk **6 februari a.s.** aan te melden via secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl zodat we tijdig de locatie kunnen informeren om te zorgen dat e.e.a. conform de corona-richtlijnen veilig wordt geregeld. Verder attenderen we bezoekers erop dat u aan dient te tonen gevaccineerd te zijn (QR-code of vaccinatiebewijs) of negatief getest (via een testbewijs). Tevens wordt verzocht bij binnenkomst een mondkapje te dragen.

Openstelling Heemkamer vanaf 7 febr.a.s.

De heemkamer is weer open vanaf maandag 7 februari !

Nu de coronamaatregelen zijn versoepeld, kan de heemkamer op maandagavond weer open. Om dit voor iedereen zo veilig mogelijk te doen, volgen hier een aantal afspraken:

1. Maximaal 6 personen in de heemkamer aanwezig
2. Mondkapje dragen is verplicht
3. 1,5 meter afstand aanhouden
4. Bij klachten thuisblijven.

De gastvrouwen en gastheren wordt gevraagd toe te zien op deze afspraken en met name op het maximale aantal. Echter, zij zijn geen politie agent en het is ieders eigen verantwoordelijkheid om met de huidige situatie zo voorzichtig en goed mogelijk om te gaan.

Het bestuur zal de vinger aan de pols houden en indien nodig de afspraken aanpassen/bijstellen.

Wij hopen dat ondanks deze beperkende maatregelen de heemkamer een goede en gezellige plek kan zijn om te buurten of voor onderzoek.

Namens het bestuur

Mededeling m.b.t. bijdrage lidmaatschap

In navolging van het bericht tijdens de jaarvergadering, delen wij u ook langs deze weg nog eens mede dat in de loop van de maand februari overgegaan zal worden tot automatische incasso van de bijdrage voor het lidmaatschap van heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot'.

Namens het bestuur

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

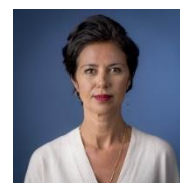

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) De Archeologische Vereniging Kempen-en Peelland (AVKP) meldt dat zowel overdag als op woensdagavond hun Erfgoedhuis in Eindhoven weer open is voor bezoekers (met in achtneming van de Coronaregels). S.v.p. van tevoren reserveren via : awnafdeling23@gmail.com

- 4) Wist u dat Gunay Uslu voor D66 als staatssecretaris in het nieuwe kabinet de portefeuille Cultuur en Media op zich neemt? Met haar achtergrond in o.a. erfgoedstudies worden een goede vier jaar voor de erfgoedsector verwacht.

- 5) Donderdag 31 maart 2022 vindt De Erfgoedontmoeting plaats bij Willem Twee Poppodium aan de Boschdijkstraat 100 in Den Bosch. U kunt in gesprek over de thema's diversiteit, toegankelijkheid en inclusie in relatie tot het erfgoedveld. Deelname kost € 35,-. Aanmelden kan via de website: www.erfgoedbrabant.nl

- 6) Het AWN (Nederlandse Archeologievereniging) organiseert de Cursus Erfgoedvrijwilligers en de Omgevingswet op vrijdag 18 februari 2022 in het Cultureel Centrum 't Spectrum, Steeg 9, 5482 WN Schijndel, Brabant (10.30 ontvangst/11.00 uur tot 16.00 cursus). Kosten: 17,50 p.p. Aanmelden kan via info@heemschut.nl of via secretaris@awn-archeologie.nl onder vermelding van: voor- en achternaam; adres; lid van: ...; telefoonnummer; emailadres.

- 7) De gemeente 's-Hertogenbosch heeft het plan uitgewerkt voor de realisatie van een nieuw erfgoedcentrum in het Groot Tuighuis aan de Bethaniestraat 4. Hiermee krijgt Erfgoed 's-Hertogenbosch een centraal onderkomen

Impressie nieuw erfgoedcentrum 's-Hertogenbosch

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

**Met ingang van maandag 7 februari a.s is de Heemkamer op maandagavond weer geopend!
Iedere maandag kunt u hier van 18.30 tot 21 uur terecht.
Voorlopig is de openingstijd beperkt tot 1 avond per week.**

Nota bene: I.v.m. corona geldt een maximum aantal van 6 personen alsook het dragen van een mondkapje en het in acht nemen van de 1,5 meter afstandsregel!

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen kunnen dit aan Marina doorgeven. Dat kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-20721014).

Activiteitenkalender Voorjaar 2022

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Donderdag 10 februari 2022	Lezing Ons Brabants Dialect Locatie: zaal café 't Vrijthof/ Graag vooraf aanmelden!
Donderdag 17 maart 2022	Lezing De archeologie van stad en platteland in de Kempen Locatie: Harmoniezaal restaurant De Burgemeester
Donderdag 31 maart 2022	Jaarvergadering Heemkundekring Locatie: zaal café 't Vrijthof
Donderdag 21 april 2022	Lezing Oost-Indisch Doof Locatie: zaal cafe 't Vrijthof